

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 197/04-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. novembra 2004 predbežne prerokoval sťažnosť V. S., T., vo veci porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 280/00 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. S. o d m i e t a ako oneskorene podanú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. marca 2004 doručená sťažnosť V. S., bytom T. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 280/00 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Z obsahu sťažnosti a z pripojených listín vyplýva, že 22. septembra 2000 Bytové družstvo so sídlom v Trnave (ďalej len „navrhovateľ“) uplatnil proti sťažovateľovi zaplatenie istiny 46 696,50 Sk s prísl. Sťažovateľ sa k predmetnému žalobnému návrhu

písomne vyjadril podaním doručeným súdu 14. decembra 2001. Okresný súd však podľa názoru sťažovateľa po doručení toho jeho vyjadrenia «vo veci nekonal a ďalšie konanie súdu bolo takmer až o rok (...). Okresný súd vyniesol po viac ako dvoch rokoch od podania návrhu rozsudok sp. zn. 18 C 280/00-103 zo dňa 7. 10. 2002.

Sťažovateľ požiadal súd o vloženie prisúdenej sumy 46.696,50 Sk do súdneho depozitu, čo mu súd umožnil. (...) Okresný súd na základe požiadavky V. S. vydal uznesenie zo dňa 23. 1. 2003 sp. zn.: Nsa 5/02-6 vo veci súdneho depozitu. (...)

Sťažovateľ listom zo dňa 26. 2. 2003 na základe uznesenia súdu o zaplatenie súdneho poplatku 1.864,- Sk za odvolanie podal na súd žiadosť o oslobodenie od platenia súdneho poplatku. Sťažovateľ listom zo dňa 10. 3. 2003 zaslal súdu potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch na predpísanom tlačíve. Okresný súd uznesením zo dňa 31. 3. 2003 zamietol žiadosť o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov za odvolanie.

Sťažovateľ podal 30. 5. 2003 odvolanie proti uzneseniu OS sp. zn.: 18 C 280/00-129 zo dňa 31. 3. 2003, od ktorého znova uplynula takmer ročná lehota a do dnešného dňa nebolo o odvolaní rozhodnuté. (...)

Z dôvodu nečinnosti, prietahov v konaní a zaujatosti sudkyne JUDr. Z. Z. podával som si podľa § 17 zákona č. 80/1992 Zb. o štátnej správe súdov, predsedovi Okresného súdu v Trnave sťažnosti. (...)

Na základe skutočností uvedených v (...) tejto sťažnosti je nesporné, že Okresný súd v Trnave svojim postupom vo veci vedenej pod sp. zn. 18 C 280/00 porušil základné právo upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Skutočnosť, že Okresný súd v Trnave o návrhu Bytového družstva so sídlom v Trnave právoplatne nerozhodol, hoci od podania návrhu uplynulo 3 a pol roka, vyvoláva u mňa dlhodobý stav právnej neistoty, ktorý napriek využitiu dostupných právnych prostriedkov nápravy naďalej trvá.

Predmet namietaného konania pritom nie je ani právne ani fakticky tak zložitý, aby objektívne podmieňoval dlhšiu dobu na prípravu rozhodnutia. (...)

Vložením sumy 46.696,50 Sk do súdneho depozitu sp. zn.: Nsa 5/02 dňom 21. 11. 2002 mi vznikla ďalšia škoda okrem možnosti používania finančných zdrojov, ktoré sú viazané v súdnom depozite aj škoda na úrokoch v peňažnom ústave z týchto zdrojov. (...)

Sťažovateľ nečinnosťou Okresného súdu v Trnave utrpel finančnú ujmu. Ak by súd včas rozhodol o mojej obrane a vyhovel by jej v plnom rozsahu, došlo by u mňa k podstatnému zlepšeniu mojej finančnej situácie, keďže som poberateľom starobného dôchodku a ako osoba zdravotne ťažko postihnutá (som držiteľom preukazu „osoba zdravotne ťažko postihnutá so sprievodcom“) mám vyživovaciu povinnosť k synovi Tomášovi, ktorý momentálne je nezamestnaný po ukončení denného štúdia na Právnickej fakulte Trnavskej univerzity. Dlhodobý stav právnej neistoty spôsobil u sťažovateľa psychickú záťaž, ktorá vyústila až do duševnej poruchy a vyžiadala si opakovanú ambulantnú liečbu u psychiatra. (...)

Na základe uvedeného (...) navrhuje, aby Ústavný súd Slovenskej republiky (...) prijal sťažnosť na ďalšie konanie a po jej prerokovaní vydal tento nálezh

1. Okresný súd v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 280/00 porušil základné právo V. S. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu v Trnave prikazuje, aby v konaní pod sp. zn.: 18 C 280/00 konal bez zbytočných prietahov.

3. V. S. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 250.000. Sk, ktoré mu je Okresný súd v Trnave povinný vyplatiť do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

Sťažovateľ súhlasí s tým, aby sťažnosť bola prerokovaná bez ústneho pojednávania.»

II.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah (...).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažovateľ namietal postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 280/00, v ktorom bol vyhlásený rozsudok 7. októbra 2002. Podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľ tento rozsudok prevzal 20. novembra 2002. V dôsledku odvolania sťažovateľa sa vec t. č. nachádza na odvolacom súde v Trnave.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu jednou zo zákonných podmienok pre prijatie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, pričom zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 75/04). Inými slovami to znamená, že ak pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd zistí, že už uplynula lehota ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, nemôže sa už z tohto dôvodu na základe sťažnosti podanej podľa čl. 127 ústavy zaoberať opodstatnenosťou námietok o porušení základného práva zaručeného v ústave alebo v príslušnej medzinárodnej zmluve o ľudských právach a základných slobodách (*mutatis mutandis* I. ÚS 110/03).

Ústavný súd už judikoval, že v kontexte citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je v zásade „iným zásahom“ pre počítanie lehoty pre včasnosť podania sťažnosti (I. ÚS 161/02, I. ÚS 6/03).

Na základe uvedeného sa lehota dvoch mesiacov na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, ktorou sa namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o porušení tohto základného práva dozvedieť. Začiatok zákonnej lehoty je teda v prípade tohto práva vymedzený subjektívne podľa možnosti sťažovateľa dozvedieť sa o jeho porušení. Posúdenie tejto „možnosti“ je vždy individuálne vzhľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu. Ústavný súd pritom prihliada tak na účel tohto základného práva, ako aj na účel predmetnej zákonnej lehoty.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie práva ešte trvalo (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nedochádza k namietanému porušovaniu práva, ústavný súd sťažnosť odmietne (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (II. ÚS 139/02).

S prihliadnutím na uvedené východiská poskytuje ústavný súd ochranu základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru zásadne vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva ešte trvalo (mutatis mutandis I. ÚS 77/02, I. ÚS 86/02, I. ÚS 213/03).

Predmetná sťažnosť z 11. marca 2004 bola ústavnému súdu doručená 15. marca 2004, teda v čase, keď už nedochádzalo k porušovaniu označeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. v primeranej lehote pred okresným súdom, preto bolo potrebné jeho sťažnosť vo vzťahu k okresnému súdu odmietnuť ako oneskorene podanú.

Sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu zo 7. októbra 2002 odvolanie a vec sa t. č. nachádza na Krajskom súde v Trnave, v postupe ktorého však sťažovateľ nenamietal zbytočné prieťahy v konaní, a pretože podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania, postup odvolacieho súdu preskúmať ani nemohol.

V súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu je predmetom predbežného prerokovania iba rozhodovanie o návrhu vo vzťahu k základným právam alebo slobodám, porušenie ktorých sa namieta. Rozhodnutie o prikázaní vo veci konať, o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia a náhrade trov konania požadované sťažovateľkou nadväzuje na rozhodnutie o vyslovení porušenia základných práv a slobôd. Oneskorené podanie sťažnosti však viedlo k tomu, že ústavný súd odmietol celú sťažnosť sťažovateľa už po jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. novembra 2004